

Leerrede over Exodus 3: 5, uitgesproken op BIDDAG 1/03/50 morgendienst te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 123: 1 en 2

Lezen - Exodus 3

Voorrede.

Geredelijk zal wel toegestemd worden, dat wij in menig opzicht ongeschikt zijn om dankdag te houden. Maar dan wil ik óók de vraag stellen: "Zijn wij van onszelf geschikt en bekwaam om biddag te houden?" Zo wij dat van onszelf waren, dan zou er bij ons nog iets goeds zijn overgebleven, dus dan was er tòch nog enige deugd, enig goed werk in ons, iets wat verdienstelijk en Gode aangenaam zou zijn. Maar als er enig geestelijk licht is, dan wordt openbaar, dat wij niet tot het één of ander onbekwaam zijn, maar tot àlles, dus ook tot het gebed, althans om dat op zulk een wijze te doen dat het Gode aangenaam is.

Daartoe is dan allereerst nodig, dat een ieder zijn nood en ellende grondig kenne. Hoe zullen wij het anders voor Zijn aangezicht belijden? Ten andere is, gelijk als met dankzegging, ook in het gebed geloof nodig (dat een gave Gods is), opdat wij daardoor een hart zouden hebben om in nood en ellende uit te treden, Jezus Christus te eren, gelovig onze gebeden als neer te leggen op die gouden Reukaltaar, en om ook met dank in God, de Oorsprong, te besluiten.

Laten wij dat dus in de eerste plaats bedenken, opdat wij niet bij elkander zijn om "een goed werk te doen!" Want als wij met "goed werk" naar voren komen, wat is dat anders, dan dat wij Jezus Christus in het aangezicht slaan, Zijn volkomen werk naast ons neerleggen, en met wat van ons is op de voorgrond treden? In plaats van, dat het dan Gode aangenaam is, is het een walg voor Zijn vlekkeloos aangezicht! Dan wordt het genoemd, dat men werkzaam is met schapen te kelen en runderen te slachten, wat Hij niet van ons vraagt, en dan zijn wij dus bezet met wat God in plaats van behagend, mishagend is. Wij hebben dus noodzakelijk Zijn genade nodig.

Ik sta hier om te spreken, maar ik gevoel mij zó totaal onbekwaam en ongeschikt tot àlles, dat ik als een schotel ben die omgekeerd is op zijn holligheid, waar totaal en totaal niets in is. Doch dit woord heeft mij deze morgen bezet: "Het is de liefde." Dan moet ik mij er bij neerleggen. Want, ik zou wel een mens willen zijn, die als met handvullen voor Zijn aangezicht kon komen, maar ik kan niet anders komen dan zoals ik ben, en dat is, zoals ik zo-even al zei: ledig, als een schotel die omgekeerd is op zijn holligheid.

Nochtans, hetgeen wij zongen, dat durf ik niet te ontkennen, was geheel als uit mijn hart genomen. Onder het zingen dacht ik er nog aan, hoe er onder oud-Israël een wet was, waarin geboden was dat de lijfeigenen, dus diegenen, die door armoede of hoe dan ook, uit hun bezitting en erfenis gezet waren en als slaaf waren verkocht, losgelaten moesten worden als het jaar der vrijheid was aangebroken. Maar als er waren die van hun heer een vrouw gekregen en daarbij kinderen gewonnen hadden (als de slaaf vrij uitging, dan waren die vrouw en de kinderen van hun heer) en de knecht dan ronduit zei: "Ik heb mijn heer, mijn vrouw en kinderen lief, ik wil niet vrij uitgaan", dan nam de heer een priem, en doorboorde daarmee hun oor aan de deurpost, als bewijs dat zij zich vrijwillig aan dat huis verbonden hadden.

Immers, Jezus zegt ook in de 40e psalm: "Gij hebt mij de oren doorboord." Want al ben ik als een schotel, omgekeerd op zijn holligheid, de dienst in het huis Gods mishaaft mij niet, integendeel, ik heb er behagen in. Ik heb het huis lief en Hem Die de Heer van het huis is, en gevoel daarbij dan ook aansluiting aan Christus en Zijn broederlijke liefde.

Wat rest ons daarin anders, dan, al moeten wij nòg zo'n lage plaats innemen, ons onvoorwaardelijk als over te geven aan de ordeningen en wetten die er in het huis onzes Gods zijn, waarin dan geheel en al op de voorgrond treedt, dat wij àlles van Hèm moeten hebben, dat àlles van Hèm moet afvloeien. Want wij hebben in onszelf niets! Wij merken daarbij aan in de onwaardigheid bij onszelf, dat wàt ons dan ook wordt toegeschikt, gaven zijn van Zijn liefde, hetgeen Hij ons doet toevloeien in de vrijmacht van Zijn eeuwig welbehagen, bedoelend om ons te beantwoorden en te verrijken. Want het is hier de voorbereiding! Niet de tijd om een leventje te hebben van vermaak. Maar het is hier de voorbereiding om straks in de heilige gebouwen te worden ontvangen, en daar te kunnen zijn, om op een zuivere wijze Gode dank toe te brengen.

Nu wordt Zijn kerk hier genoemd te zijn een bedehuis voor alle volkeren. Laat ons dus onze nooddrift, onze behoefte, onze armoede leren kennen, en er onze armen om heen leren slaan. Dat is opdat bij ons de rechte grondslag zou komen, die nodig is om de verborgenheden van Zijn Koninkrijk en Zijn lieve wil te leren kennen en de zegeningen des verbonds, die ons uit Zijn heiligdom toevloeien, te kunnen en mogen ontvangen als gaven.

Zijn wij dan in onszelf onbekwaam tot alle dienst Gods, dan voorziet Hij ons - in onze armoede, in onze behoeften - met Zijn gaven, opdat wij Hem kunnen dienen. Maar dan is het ook op de rechte wijze, want dan dienen wij Hem uit de vorming die Hij ons Zelf gegeven heeft, en daar is dan in begrepen: "Mag ik de eer hebben, dat Gij ook mijn oren als doorboort, om eeuwig aan Uw dienst en aan Uw huis verbonden te zijn en ook daarin gemeenschap te hebben met Jezus, Die het leven is en het beeld Gods?"

Daartoe vraag ik dan ook uw aandacht voor een woord en getuigenis der Schriftuur, doch zoeken wij vooraf Gods aangezicht om een verbeurde, ons onmisbare zegen.

Tekst.

Het woord waarvoor wij uw aandacht vragen, vindt gij in het ons zo-even gelezen 3e hoofdstuk uit het 2e boek van Mozes, genaamd Exodus en wel nader het 5e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

En Hij zeide: Nader hier niet toe; trek uw schoenen uit van uw voeten; want de plaats, waarop gij staat, is heilig land.

Leerrede.

Wij zijn begonnen met te zeggen, dat wij in onszelf tot alle dienst Gods ongeschikt en onbekwaam zijn. Laat ons daar dan in dit morgenuur een wijle bij stilstaan, alsook daarbij, dat wij door de hand Gods bekwaam gemaakt worden.

Wat ik u voorlas, is een helder en schoon voorbeeld, dat niemand naast zich kan of mag neerleggen. Immers, wie kan er in de schaduw van Mozes staan? Hij wordt in de Schriftuur genoemd de knecht Gods te zijn bij uitnemendheid.

Toen de Zone Gods op aarde omwandelde en de tijd aanbrak dat Hij Zijn ziel tot een schuldoffer zou stellen, nam Hij Petrus, Johannes en Jacobus met Zich mee de berg Thabor op. Terwijl zij daar waren werd de gedaante van de Zone Gods veranderd en Zijn kleding werd wit en zeer blinkende als de sneeuw en Zijn aangezicht blonk gelijk de zon. Dan lezen wij, dat van hen werden gezien Mozes en Elías, met Hem samensprekende van Zijn uitgang te Jeruzalem. Dus twee die de Koning dienden en dat van uit de staat der heerlijkheid die zij reeds hadden ingenomen. Dat is toch geen geringe zaak!

Ook lezen wij van Mozes, dat vóór hem geen profeet in Israël geweest was zoals hij en ná hem ook niet meer zou opstaan. Nu, van die man, van wie God in Zijn Woord op zulk een voortreffelijke wijze spreekt, bemerken wij ook in onze tekstwoorden dat hij ongeschikt was voor God en voor Zijn dienst. Wáár moet ik en gijlieden dan blijven in onszelf? Dat kan dan toch ten enenmale niet? Wij allen hebben zéér nodig dát te weten. Want niets mishaaft God meer dan hovaardij. Daar staat van, dat Hij die háát in Zijn Jakob.

Máár ... is er wel iets, dat zó voor de hand ligt als hovaardij? Want waardoor is al de ellende in deze wereld? Toch door de hoogmoed? Immers, satan, een geschapen troongeest, had het gezet op de hoogste erfenis die God Zijn Zoon had toegedacht, waardoor hij, daaraan ontdekt zijnde, uit de hemel is geworpen en zijn oordeel al heeft ontvangen: nooit meer gratie voor hem. Door zijn listige verleiding wilde de mens, die in zulk een heerlijke staat was - God kennende aan de wind des daags - Gode gelijk zijn. Dus, nõg niet hoog en heerlijk genoeg! De mens is dus gevallen door hoogmoed, willende God gelijk zijn.

Men spreekt wel eens over "hoofdzonden", en dan heeft, als men het durft te belijden en bekennen, de één het soms híerover en een ander dáárover. Maar, de hoofdzonde ligt in het paradijs. Uit hetgeen dáár geschied is, vloeien alle zonden uit. Er ligt niets zo voor de hand als hoogmoed, als hovaardij. Ga de Schrift maar eens na: hoe zijn ook de heiligen der hoge plaatsen soms niet door hoogmoed gevangen genomen!

Kijk eens naar Aäron en Mirjam, die toch God kenden, en Aäron bekleedde zelfs nog een bijzonder ambt. Hoe had Mirjam niet gezongen en geprofeteerd? Maar op een gelegenheid als zij op Mozes zien, komt er bij Mirjam boven: het is toch wel erg, want, zij, Mirjam had toch óók geprofeteerd, en Aäron had toch óók een ambt! En Mozes deelde als het ware de lakens uit. Nu dat was toch zeker niet op zijn plaats! Zij hebben er ook nog een voorwendsel voor, namelijk dat Mozes een Cuschietische ter vrouw genomen had. Dat moest er ook nog aan te pas komen. Daarbij zeggen zij: "Heeft de HEERE maar alleen door Mozes gesproken? Heeft Hij ook niet door ons gesproken?"

Daar is God Zelf aan te pas gekomen. Hij sprak haastelijk tot Mozes, Aäron en tot Mirjam: "Gij drie, komt uit tot de tent der samenkomst!" Toen is God gaan spreken, dat, wanneer er een profeet onder hen was, Hij de HEERE, Zich door een gezicht aan hem bekend zou maken, of met hem zou spreken door een droom, maar dat het alzo niet was bij Zijn knecht Mozes, die in Zijn ganse huis getrouw was. Want God sprak tot hem van mond tot mond, en door aanzien, en niet door duistere woorden en dat hij de gelijkenis des HEEREN aanschouwde. Zó was het bij Mozes. Nu hadden zij het aangedurfd om daar hun tong in te roeren!

God zegt: "Waarom dan hebt gijlieden niet gevreesd tegen Mijn knecht, tegen Mozes, te spreken?" Aäron kijkt in beschaamdheid naar Mirjam en ziet: zij was melaats, wit als de sneeuw. Zijn hovaardij en hoogmoed afleggend, zegt hij tot Mozes: "Och, mijn heer! leg toch niet op ons de zonde, waarmede wij zottelijk gedaan, en waarmede wij gezondigd hebben! Laat zij toch niet zijn als een dode." Met andere woorden: "Bid toch voor ons." Want Aäron zat met de brok: nu moest Mirjam eens melaats blijven, daar was hij dan mede de oorzaak van, want hij had haar daarin gestijfd.

Mozes, van wie in datzelfde hoofdstuk nog staat dat hij zeer zachtmoedig was, meer dan alle mensen die op de aardbodem waren, bidt, ja roept tot God: "O God! heel haar toch!" Maar God wil hen toch een les geven: zeven dagen zou ze beschaamd en buiten het leger gesloten zijn. En Israël vertrok niet vóór en aleeer zij gereinigd en aangenomen was. Dat zijn feiten. Alles wat tevoren geschreven is, is tot onze lering geschreven. Dus, zowel ik als gij liggen bloot voor hoogmoed en hovaardij. Wanneer wij het leren kennen, dan is het zó, dat wij allicht te hoog, maar nooit te laag voor God staan. De tollenaar nam zo'n plaats in: hij stond van ver, hij durfde zo maar niet de tempel in te stappen, want wie was hij?

Hij sloeg op zijn borst - dáár zat de kwaal - en kon het in zijn gebed niet verder brengen dan: "O God! wees mij zondaar genadig!" Je zou werkelijk nog een goede dag hebben, als er één onder ons was, klein of groot, die deze plaats moest innemen: "O God! wees mij zondaar genadig!" Er kon niet eens "arme" zondaar bij. Want, kijk eens, je weet niet of je wel de rechte zondaar bent. Doch wij lezen van hem, dat hij afgang naar zijn huis, gerechtvaardigd, méér dan de Farizeeër, want díe deed het zèlf; díe was een deugdelijke, flinke kerel.

Daarom zou ik in de eerste plaats bij een ieder wel als willen overdrukken, dat wij níets zijn, dat wij in onszelf geheel verwerpelijk en onbekwaam zijn tot enige dienst Gods, ook om te bidden. Zoals wij hier met een vergadering terneer zitten en wij zouden éénparig zó het gevoel van de hoogheid Gods bij ons hebben alsmede van de verwerpelijkheid bij onszelf, zodat er een algemeen voorstel zou zijn: laat ons maar plat op de grond gaan liggen, om ons voor God te verootmoedigen, dan zou het kleinste kind dat door Gods Geest verlicht werd, zeggen: laten wij allemaal maar weer op onze plaats gaan zitten, want wij zijn nog veel te hoog: het hart blijft op dezelfde plaats zitten. Zullen wij dat nooit vergeten?

Wát zijn wij geworden door de zonde? Wij moeten daar achter gebracht worden, anders zien wij het niet en hebben er niet mee te doen. Zelfs vermenen wij dan nog, dat wij Gode aangenaam en welgevallig zijn met onze handel en wandel ons kerk gaan en onze godsdienst (wij moeten maar niet meer licht hebben), ook met rechtzinnig te praten, wat men tegenwoordig noemt: partij trekken voor de oude waarheid, erg zwaar te zijn en dergelijke. Heus, wij zijn gevallen mensen; dat kàn Gode niet aangenaam zijn.

Wat Gode aangenaam is, heeft zijn oorsprong in Zijn Wezen, en dat wil Hij aannemen omdat Hij er Zijn eigen werk in ziet. Dat deed Paulus zeggen: "Uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen." Wij kunnen Gode dus slechts dáárin aangenaam, welgevallig en Hem dienend zijn, als wij door Zijn hand bearbeid en in onze behoeften gediend worden. Anders kan het niet. Als wij bij die eenvoud zijn, wat valt er dan toch een hoop weg waar wij anderszins mee omhangen zijn en ons druk over maken. Want dat moeten wij zelf overeind houden. Wat niet uit God is, daar trekt God geen partij voor, dus dan moet je zelf je boeltje overeind houden, maar voor wat uit God is, draagt Hij Zelf zorg. Daarom: "Wat blijdschap smaakt mijn ziel, wanneer ik voor U kniel." Dan is Hij de Zorgdragende.

Mozes dan, is onder bijzondere omstandigheden geboren. Immers, al de zonen der kinderen Israëls moesten in de rivier de Nijl verdrongen worden. Maar toen Mozes geboren werd, zag zijn moeder dat hij schoon was, en verborg hem drie maanden. Toen dat niet langer kon, hebben zij met een bloedend hart (wat moeten wij beginnen, wat moeten wij beginnen) een kistje van biezen gemaakt, het belijmd met lijm en pek, zodat het waterdicht was, hem er in gelegd en het aan de oever van de rivier in de biezen gelegd, ter plaatse waar de prinses kwam om te baden.

Wij weten uit de geschiedenis hoe het verder ging. In het kort: de dochter van Farao heeft het kistje laten halen, en zijn moeder is zijn voedster geweest. Dus Mozes is door bijzondere omstandigheden, onder Gods voorzienigheid en Zijn regering in onderscheiding van zoveel anderen (want, hoeveel kinderen zullen er wel niet verdrongen zijn), in het leven behouden. Onder Gods raad en voorzienigheid, kwam hij terecht aan het hof van Farao, waar hij opgevoed werd in alle wijsheid der Egyptenaren. Immers, hij was voorbestemd om dat grote volk te leiden, ja als te regeren. Van hem staat, dat hij koning was in Jeschurun als de hoofden des volks zich vergaderden, samen met de stammen Israëls. Daar God alles in Zijn hand heeft, zo heeft God hem, door de vijanden van Israël, een opleiding laten geven. Zelfs kon Farao de kosten betalen. Wij zien dan, dat God vrijmachtig is. Hij werkt naar Zijn welbehagen en gebruikt zelfs, wanneer het Zijn lieve wil is, de vijanden voor Zijn doeleinden.

Wanneer Mozes ouder geworden is, kan hij niet verloochenen dat hij tot dat volk behoorde waar hij uit gesproten was. Hij wenste: "Liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben, achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons." Er heeft dus al vanaf zijn jeugd in hem gewerkt van God en Zijn genade, en hij wilde met dat volk delen.

Nu mocht er gezegd worden (want men is tegenwoordig buitengewoon rechtzinnig en erg zwáár (!)): "Ja, maar daar heeft een ziel ook al niets mee, want hij moet het hebben, hé." Ja, ja; wij kunnen tegen kleine kinderen zeggen, dat zij mannenwerk moeten doen, maar iemand die nuchter is zegt dan: "Hoor, die dwazen daar toch eens praten." Immers, die dingen zijn toch zo niet. Woont dat bij ons, dat wij liever met het volk van God kwalijk gehandeld willen worden dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben? Zien wij ook op het einde, dat God een Beloner is dergenen die Hem zoeken?

Dat woonde wel in Mozes. Er is maar één enig volk op aarde dat God bearbeit, en Hij doet dat in Zijn alwijsheid en een ieder in het bijzonder, naar Zijn wil. Nochtans komen zij in alle punten en hoofdzaken overeen, dus ook dáárin, dat het niet kan om twee heren te dienen, namelijk de wereld aanhouden en tegelijk God dienen. Zo heeft Mozes dan eenvoudigweg met heel de boel gebroken, daar kon hij niet mee delen. Er was wat in hem, en dat verloochende zich niet. Hij behoorde bij zijn volk, met hart en ziel, dáár wilde hij mee leven en ook sterven.

Daaruit moeten wij het dan ook verstaan, dat hij op een gelegenheid zijn broederen gaat bezoeken om hun lasten en zware dienstbaarheid te bezien. Dan is daar zo'n onbesneden Egyptenaar, zo'n heiden, bezig om één van zijn broederen te slaan! Dat werkt zó op Mozes in, hij kijkt eens links en rechts, pakt de kerel beet en slaat hem dood. Hij graaft een kuil, de dode Egyptenaar er in, zand er over; zie zo, daar zouden zijn broederen wel niet over praten. In elk geval, hij had nu de toon aangegeven en als nu iedere Israëliet zó zijn mannetje aanpakte, dan was het zó voor elkaar, dan konden zij het slavenjuk afschudden en op reis gaan naar het beloofde land.

Maar ... het is anders uitgekapt dan Mozes gedacht heeft. Want in plaats van dat er niet over gepraat werd, was het al gauw bekend hoe de zaak stond. Want de andere dag ziet hij twee van zijn broederen twisten. Hij er naar toe - om te bemiddelen - toe hoor, jullie zijn mannenbroeders, waarom slaat gij uw naaste. Maar nu zegt degene die ongelijk had: "Wie heeft u tot een overste en rechter over ons gezet?" Ja, dat was natuurlijk fout, nu was het toch bekend geworden en als dat bij Farao bekend werd, dan wist hij wel hoe laat het was, het zou zijn dood zijn, daarom vlucht hij!

Wat kunnen wij daaruit leren? Dat God, Mozes zó niet kan gebruiken. Want nu mag er in hem werken om liever met dat volk kwalijk gehandeld te worden dan een poosje de genieting der zonde te hebben, ziende op de vergelding des loons, en hij kan partij trekken voor dat volk, en de toon aangeven: "Wij moesten dat zó doen", maar, gaat God daarmee akkoord? Als wij nu eens veronderstellen, dat het zo doorgedaan was en dat dit de weg geweest was waardoor het volk in vrijheid zou komen, wat was er dan overgebleven tot eer van God? Totaal en totaal niets! Dan was Mozes als een koning vereerd geworden met: "Dàt was me nog eens een man! Die greep in, heeft zus en zó gedaan, en ... voor elkaar, hoor!" Niets was er overgebleven tot eer van God.

God heeft dat onmiddellijk en radicaal afgebroken. Hij deelt niet met de werken van een mens, hoe goed bedoeld ze ook zijn. Een goed werk is een werk dat naar de Wet Gods is, voortvloeiend uit het geloof, tot Gods eer. Ga nu die handeling van Mozes eens na, is dat geweest een werk naar de Wet van God?

Want daar is de inhoud van: God boven alles lief te hebben en de naaste als zichzelf. Mozes heeft daar met de Egyptenaar in nijd gehandeld, in drift sloeg hij hem dood. Dat is dus niet in overeenstemming met de Wet. En uit het geloof voortvloeiend? Mozes heeft niet eens gedachten gehad over geloof. Nijd en geloof dat gáát niet samen. De Schrift leert ons: "De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid?" Was het tot Gods eer? Neen, helemáál niet! Want een zaak tot Gods eer behoeft niet onder het zand te worden gestopt. Daarom deugt er van heel die handeling niets. God breekt het dan ook radicaal af, en Mozes moet uit Egypte vluchten.

Hij wordt dus een zwerveling, een balling. Maar God had hem niet verstóten. Neen, God heeft hem Zelf willen vormen, opdat hij ten dienste van God zou zijn. Wat hij aan uitwendige wijsheid nodig had, dat heeft hij opgedaan aan Farao's hof (dat heeft God óók zo geregeld), maar nu moet God, Mozes nog eens apart bij Hem hebben. Hij wilde hem Zèlf vormen, want hij was voorbestemd opdat hij Zijn knecht zou zijn.

Een knecht handelt toch niet eigenzinnig en treedt toch niet zó op: ik houd het er voor, dat het zó het beste is, en ik doe het zó? Maar een knecht handelt in opdracht van zijn heer. Als er door een knecht werk wordt verricht, dan zouden wij het zó kunnen uitdrukken, dat die knecht als een instrument is waardoor die heer het uitwerkt. Zó wil dan die hoge Majesteit hier een mens als vormen tot een onderwerp, tot een instrument, om daardoor Zijn raad, Zijn wil uit te voeren.

Dat is zuiver in overeenstemming met wat Luther daaromtrent leerde. Hij was een groot hervormer en prediker, maar hij zei niet: "Je moet net zo preken en optreden als ik." Neen, niet in het minst. Maar hij zegt: "Wij moeten een instrument zijn waardoor God werkt." Wat heeft Luther dan moeten doen? Zich als een knechtje Gode moeten onderwerpen. Nu deed God met Luther.

Daarom is Mozes terecht gekomen in Midian, in de eenzaamheid, bij de schapen. Nu is dat niet van dien aard geweest, dat hij daar slag op slag kreeg, dat God in toorn en gramschap met hem handelde. Want, denkt u het eens even in: Jakob moest zeven jaren hard werken eer hij een eigen thuis had en zijn voeten niet meer bij vreemden onder de tafel behoefde te steken. Eerst toen de zeven jaren om waren kon hij trouwen en had hij een eigen thuis.

Het beviel Laban zó goed dat iemand dag en nacht voor zijn kudde in de weer was, dat hij met bedrog er veertien jaren van maakte eer Jakob de vrouw naar zijn keus had. Zó was het bij Mozes niet, want hij komt nog wel terecht bij een priester en die geeft hem zijn dochter Zippora tot een vrouw.

Kijk, het was al erg genoeg dat die man als een balling in het buitenland moest zwerven, maar nu had hij tenminste een eigen thuis. Ik denk dat het, in dat huis, bij Mozes nogal eens biddag zal zijn geweest! Want, al was hij in Midian, hij woonde met zijn hart in het midden zijns volks. Hij zal nogal eens op de grond gelegen hebben voor zijn volk. Hoe is dat met ons? Er liggen dan weer enkele maanden tussen van dankdag tot biddag, hebben wij in die tijd nogal eens op de grond gelegen voor ons volk, dat op zo'n hellend vlak is? Is het in ons huis ook nog wel eens biddag? Ik geloof zeker, dat het voor Mozes vrij vaak het geval zal zijn geweest. Je kunt immers in je eigen huis doen en laten wat je wil? Dat eigen thuis heeft God hem gegeven. Je kunt slecht bij een ander thuis, al naar mate het met je gesteld is, bidden of een psalm zingen; bij een vreemde moet je je schikken naar de regels van dat huis. Zo zorgde God dus voor Mozes.

Mozes hoedde de schapen van zijn schoonvader Jethro. Hij had dus geen zorg voor eigen schapen, néén. Hij had àndere zorgen: zijn vòlk! Dat alles kunnen wij zó uit die geschiedenis lezen. Daarbij ook nog dit: hij had wel op een àndere plaats terecht kunnen komen, onder afgodendienst. Maar nu heeft God het zo bestuurd, dat hij dáár terecht kwam, waar er zelfs nog waren die wisten van de enige ware God!

Immers, dat volk waren ook nazaten van Abraham (niet van Sara, maar van Ketûra), en bij hen was nog achtergebleven en was te zien de nawerking van de vreze Gods.

Er staat wel: "In Izak zal uw zaad genoemd worden", maar Abraham had ook zijn kinderen uit Ketûra datgene meegegeven waar God Zelf van gesproken had tot Abraham: "Want Ik heb hem gekend, opdat hij zijn kinderen en zijn huis na hem zou bevelen, en zij de weg des HEEREN houden, om te doen gerechtigheid en gerichte, opdat de HEERE over Abraham brenge, hetgeen Hij over hem gesproken heeft." Dàt ontmoette hij ook: de vrucht van de vreze Gods, en wat Abraham zijn kinderen had nagelaten. Hij kwam daar dus bij geloofsgenoten, die dezelfde God aanriepen en erkenden.

Daar was hij veertig jaren, een grote tijd. Men zou zeggen dat Mozes het beste van zijn leven in de woestijn heeft doorgebracht. Jáá, maar, er moest wat aan Mozes gebeuren, want hij moest helemaal ontgrond worden aan alle eigen inzicht, doen en werk. God wilde hem gehéél als een knecht hebben, waar Hij mede kon doen. Niet als iemand die zèlf doet en dan zegt: "Kijk, mocht de hemel nu óók nog eens toeschieten, och, mocht dat eens." Zo gáát het niet!

Hoe is het in Nederland met de kerkstaat gesteld? Is daar niet alles omgekeerd, zoals het bij Mozes was? Hier heeft men - het volk -zelf gedaan en daardoor hoort men bijna overal: "Mocht de Heere eens."

De grondslag daarvan is dat men God heeft verlaten en daaruit is de ellende voortgevloeid. Want na de Franse revolutie heeft men wel het Oranjehuis weer in het land gehaald, maar Christus niet. Men heeft zich niet onder Zijn Majesteit geschikt: heers Gij over ons. Nochtans is God Zijn verbond gedachtig, waardoor er hier, ten tijde van het Réveil, een geestelijke opleving kwam, en ook ten tijde van de afscheiding werkte God door Zijn Geest, bekering gevend.

Ja, vanzèlf, waar God gaat werken, daar is de hel op tegen, daardoor raakte hier alles in rep en roer. Dat ligt voor de hand. Er kwam "vervolging" en gevangenisstraf enz. Maar, wàt heeft men toen gedaan? Toen heeft men zèlf ingegrepen. Niet God laten handelen en zich onder Hem geschikt: doe Gij met ons. Maar toen God hier Zijn kerk wilde bouwen, heeft men dat huis, vanwege deszelfs heiligheid, verworpen. Daardoor is heel kerkelijk Nederland een rommeltje en rust er geen zegen van God op.

De vloek verteert het land en deszelfs inwoners. Want de breuk bestaat niet in allerlei buitenisigheden maar hierin, dat wij God hebben verlaten en eigen pad zijn gegaan. Thans is het zover, dat men kerken kan bouwen, scholen stichten en er een eigen naam aan kan geven, maar vrede heeft men er niet in. Hoe is het in een gezin, waar vader en moeder de baas niet zijn, maar de kinderen? Zo ook in kerkelijk Nederland, om de klipklap ruzie, ruzie en nog eens ruzie, scheiding op scheiding, geen geest of leven en daaruit het bidden: "Mocht de Heere eens." Nu, bid zo maar door tot Sint Juttemis, maar Hij doet het niet. Denk je dat Hij Zich in vuile mensenzaken laat inhalen? Dus kerkelijk Nederland is op een hellend vlak. Er is maar één oplossing, en dat is, dat God Zelf eens spreekt en heel de boel in elkaar rammeit en eens schuld en vernedering brengt.

Men spreekt van Christus als Hoofd van Zijn kerk en Heer der wereld en onderwijl loopt men dat met voeten te treden. Want als Christus Hoofd is, dan moet ik mij onderwerpen. Als Hij Heer der wereld is, dan heb ik niets te zeggen. Maar wat is er te koop? Nu is er in veel kerken biddag, maar ondertussen heeft men al uitgeschreven dat er zóveel gezaaid, zóveel kunstmest gebruikt moet worden en voor de markt is reeds vastgesteld hoeveel het moet kosten en hoe het dan rendeert, want ja, het is een situatie met die sociale lasten en heel de rataplan! En dan moet de hemel er óók nog zijn zegen over geven. Dat doet God niet, hoor. Hebben jullie wel eens gehoord, dat God in de hel gaat reformeren? Dat staat toch in heel de Bijbel niet! Maar, dan wèl in zulk een janboel? Een ieder gebruike zijn verstand, en denke nuchter over die zaken.

Wij moeten zien er onze ziel als een buit uit weg te dragen. Wat ik u dan bidden mag, laat heel de rompslomp los, want overal blijft er wat van hangen. Het loopt er alléén over, hoe staat het persoonlijk tussen God en mijn ziel? Hoe moeten wij het maken, als er ellende opdoet, als er hier geen vlakke zit?

Toen ik mijn vrouw verloren had, hoe had ik het moeten maken als er hier geen vlakke gezeten had? Nu moet ik, bij alles wat gepasseerd is, bekennen tot roem van Zijn genade, dat ik zelden een tijd heb meegemaakt waarin ik zó heb leren kennen van God, en van Christus' broederlijke liefde, zodat ik als geen kruis heb, want Hij draagt mij mèt mijn kruis. Ik behoef er zelf niets aan te doen.

Donderdagnacht kon ik niet slapen vanwege datgene dat op mij was, namelijk het eigendom te zijn van Christus. Zódanig gekocht, dat ik van Hem was met al wat ik had. De stoel waar ik op zat, alles wat ik in huis had, mijn kinderen, het één zowel als het ander. Ik was Zijn gekocht eigendom. Waar moest ik nu zorg voor dragen? Want Hij had de zorg over mij. Hij had mij gekocht met Zijn bloed en betaald met Zijn dood. Dus ik had geen zorg.

Toen heb ik begrepen, wat ik op Sliedrecht eens een kind Gods (Antje Spek) heb horen zeggen: "Grote God, indien er één dakpan op het huis (het huisje waarin zij woonde was haar eigendom) van mij is, wilt Gij mij dan de eer aandoen om heel mijn huis tot de grond toe af te branden? Want, als ik wat heb, dan is dat van mij, en dan moet ik de troost missen dat ik van een Ander ben."

Nu draagt Hij zorg, Hij heeft alles op Zich genomen. Daardoor zit ik, in allerlei omstandigheden met zorg, zonder zorgen. Is dat geen grote liefde? Dat is nu Zijn genade! Hij draagt ons. Hij wil hebben, dat alles wat van ons is er áán gaat.

Nu kunnen wij ons toch wel indenken, dat het voor Mozes niet anders kon. Hij moest daar terecht komen. Wij zouden het zó kunnen uitdrukken, dat God wilde hebben, dat Mozes in het mulle zand al zijn ijver verslofte, om er dan arm, ellendig en uitgeschakeld over te schieten, ja als met de dood.

Nu hij zó is - schapen weidend, dus zijn werk doet - komt hij bij Horeb, de berg Gods. Daar ziet hij een braambos branden die niet verteert. Hoe was dat nu toch mogelijk? Hij zegt: "Ik zal mij nu daarheen wenden, en bezien dat grote gezicht." Want dat was wat bijzonders. Je moet maar in de grootste armoede en ontbloetheid lopen, wie wil er dan niet eens wat beleven? Mozes was dus onmiddellijk gereed, want dat wilde hij wel eens zien, zo iets bijzonders. Toen de HEERE -- Die hem in een vuurvlam uit het midden van de braambos verscheen -- zag, dat hij zich daarheen wendde, om te zien, waarom de braambos brandde in het vuur en niet verteerde, zo riep God tot hem uit het midden van de braambos, en zei: "Mozes, Mozes!" En hij zei: "Zie, hier ben ik!" Want Die God is voor Mozes geen Onbekende geweest!

Uit welke grond wenste hij liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben? Dat is toch uit die grond, dat hij in God zó'n waardigheid, zó'n heerlijkheid en zaligheid zag, dat daar heel de wereld en al wat er op en in is, bij in het niet verzinkt. Daar kan ellende voor doorstaan worden en kwalijk behandeld te worden, já, dat geeft allemaal niets, want, kijk eens, zó'n God te kennen is de zaligheid! Dat heeft bij Mozes al gewerkt vanaf zijn jeugd en wie weet wat er in al die jaren wel niet allemaal geweest is van God en van Zijn werken, al staat dat alles niet breedvoerig beschreven. Nu is het zeggen van Mozes: "Zie, hier ben ik!"

Hier merken wij twee zaken op. Ten eerste, dat God, Mozes met name riep. Hij bracht dus openbaar, dat Hij persoonlijk kennis aan hem had. Geen wonder! Er lag bij Mozes aan de binnenkant wat God door Zijn Geest er Zelf had neergelegd. Zo spreekt Hij hem aan: "Mozes".

Daarop zegt Mozes: "Zie, hier ben ik!" Met andere woorden: Wat vraagt Gij van mij?" Dan zegt God: "Nader hier niet toe; trek uw schoenen uit van uw voeten, want de plaats, waarop gij staat, is heilig land."

Bedenken wij daarbij in de eerste plaats: Hóe gemeenzaam de Engel des verbonds hier met Mozes gaat handelen. Nochtans wil Hij er eerst de nadruk op gaan leggen welk een hoge en heerlijke majesteit er bij Hem is. Zó'n majesteit dat daartegenover de mens minder is dan niet en ijdelheid. Dat wil God toch van ons. Hij heeft de mens uit het stof der aarde geformeerd en heeft gesproken: "Gij zijt stof, en gij zult tot stof wederkeren, dewijl gij daaruit genomen zijt." Leven wij daarbij? Abraham zei: "Ik heb mij onderwonden te spreken tot de HEERE, hoewel ik stof en as ben!" Van nature zijn wij daar vèr vandaan.

Maar nu is er van de heerlijkheid Gods, want de Engel des verbonds, die Jehova, Koning Jezus, verschijnt, en dan treedt eerst op de voorgrond wat Mozes zou ervaren: ik ben slechts nietig stof. "Nader hier niet toe." Twee uitersten: Hij van eeuwigheid tot in eeuwigheid Dezelfde en daartegenover een schepsel Gods, een nieteling, minder dan niet en de ijdelheid zelf.

Doch dat is niet met de bedoeling om àf te stoten! Neen, in het minst niet. Maar de bedoeling is, dat God Zijn Naam wil verheerlijken door Zijn werken. Waarin kan dat anders gebeuren dan daarin, dat wij voor de dag komen: ik ben niet meer dan een hoopje stof, geteld en gerekend als een druppel aan de emmer en als een stofje aan de weegschaal. Wie dat het meest in zich heeft, zal het meest God eren, dat Hij zo'n God is, Die bemoeienissen maakt en houdt met zó'n nieteling. Dat is het eerste wat hier op de voorgrond treedt.

Dan ten tweede, de hoofdzaak, betreffende zijn knechtelijke arbeid die hij moet gaan doen. Dat staat aldus uitgedrukt: "Trek uw schoenen uit van uw voeten." De inhoud daarvan is, dat God, Mozes zoals hij van nature was niet kon gebruiken. Dat gáát zo niet. Dat moet allemaal heel anders worden. En dat kan alleen door Zijn genade. Voordat ik er verder over spreek, laten wij eerst een vers zingen uit psalm 68 en wel het 14e vers:

Uw God, o Isrel, heeft de kracht, ...

"Trek uw schoenen uit van uw voeten." Hier lezen wij dat van Mozes en op een andere plaats van Jozua eer zij het land erfdén.

Immers, op een avond toen Jozua buiten het leger was, zag hij een Man tegenover hem, Die een uitgetogen zwaard in Zijn hand had. Jozua was aanstonds gereed: "Zijt Gij van ons, of van onze vijanden?" Dan zou hij zich eens eventjes met hem meten! Maar dan is het antwoord: "Neen, maar Ik ben de Vorst van het heir des HEEREN: Ik ben nu gekomen!"

Als Jozua dan op zijn aangezicht ter aarde valt en Hem aanbidt, zegt hij tot Hem: "Wat spreekt Mijn Heere tot Zijn knecht?" Dan is het woord ook tot hem: "Trek uw schoenen af van uw voeten." Daar kon God ook Jozua zó niet gebruiken met zijn ijver. Want als zij het land zouden hebben veroverd met Jozua aan het hoofd - met zijn eigen ijver - dan had hij altijd zó kunnen doen en zeggen: "Ja, ik dacht, en ik zei." Nu schiet daar niets van over. Hij kon netjes de schoenen van zijn voeten doen en zijn zwaard in de schede steken en laten rusten. Zo heeft God hem eerst afhandig willen maken wat van hèm was, want daar deelt God niet mede. God wil op zuivere wijze geheel en al Zèlf heerschappij voeren.

Heeft Jozua van die vernedering, die hij heeft moeten aannemen, schade gehad? Oh neen, in 't geheel niet. Nog maar kort daarop, werden al de vijanden die zich in een verenigd leger hadden verbonden, verslagen. Inmiddels werd het avond, de zon zou ondergaan, wat een prachtige uitkomst voor de verslagen vijanden zou zijn om zich weer te verenigen. Daar Jozua dat ziet aankomen, roept hij tot de HEERE: "Zon, sta stil te Gíbeon, en gij, maan, in het dal van Ajálon!"

Want het liep niet over Jozua, maar over de eer van God. "De zon nu stond stil in het midden des hemels, en haastte niet onder te gaan omtrent een volkomen dag."

Dan staat er nog bij, dat er geen dag aan deze gelijk was, vóór hem noch na hem, dat de HEERE de stem eens mans alzo verhoorde. Kijk, dat was nog eens bidden. Die man was een onderwerp, geschikt om te bidden. De grondslag om zo te bidden was, dat hij zijn schoenen uit had moeten doen.

In het Hooglied is er ook nog sprake over schoenen, maar daar staat het in een andere zin, en wel: "Hoe schoon zijn uw gangen in de schoenen, gij prinsedochter." Wat is daar de inhoud van? Daar is sprake van andere schoenen, namelijk dat de kerkbruid daar stond in de zuiverheid des waren geloofs, de voeten geschoeid zijnde met de bereidwilligheid van het Evangelie des vredes.

Maar als wij van Mozes en Jozua lezen, dat zij hun schoenen moesten uitdoen, dan ziet dat in hoofdzaak daar op, dat God hen niet kon gebruiken met wat zij uit Adam bij zich hadden, dus in hun oude gang. Het uittrekken van de schoenen is ten eerste een bewijs van vernedering, van verootmoediging, van de laagste plaats in te nemen. Ten andere, is het ook een openbare betoning alsmede een bewijs - in die onderwerping - dat men onwaardig is. Want Mozes had niets in te brengen, ook Jozua niet, daarvan lezen wij: "En Jozua deed alzo."

Ten derde liepen de slaven, de lijfeigenen in het algemeen barrevoets, als geheel en al gereed ten dienste van hun heer.

Immers, zij hadden zelf geen rechten, hadden zelf niets te zeggen, daarom liepen zij barrevoets. Zij waren lijfeigenen, geheel ten dienste van hem, die hen gekocht had. Maar de hoofdzaak die wij hier bij Mozes en later bij Jozua bemerken, is wel, dat God wil hebben, dat alles wat zij nog uit Adam bij zich hadden, er geheel en al áánging. Daar wilde God niet mee delen. God kon noch van Mozes noch van Jozua ijver gebruiken en dat kan Hij ook niet van mij noch van enig ander schepsel. Onder die ijver verstaan wij: alle zogenaamde deugden, gepastheid, geschiktheid van: "Zo hoort het", en "Zó moet het", en "Dat is op zijn plaats", en "Ja, kijk eens, je moet, als het er over gaat, toch weten wat je past." Wij moeten openbaar worden in onderwerping aan Hem: "Ik ben in mijzelf geheel ondeugdelijk, om in Uw tegenwoordigheid te verkeren."

Maar nu, wonderlijke zaak, daar Mozes hier de schoenen van zijn voeten doet, en barrevoets is, zo wil de Engel des verbonds met hem gaan handelen, gaan spreken, gaan dienen en omgorden in zaken waar hij zijn leven lang al mee gezeten had: om zijn volk uit Egypte te verlossen. Als er maar iets blijft zitten van de mens, van eigenheden, van hovaardij, van menselijkheid uit Adam, dan keert en weert dat het goede en dat Hij Zich vrijelijk tot ons kan uitspreken. Maar, als er niets meer zit, alles er aangegaan is, wij uitgeschakeld zijn en er een totale onderwerping is, dan kan Hij ons dienen en ons gebruiken. Daarbuiten kan het niet.

Kijk eens naar de discipelen. Naar Jezus' woord en bevel hadden zij gepredikt en ook gedoopt, wonderen gedaan, zelfs duivelen in Zijn Naam uitgeworpen. Maar het was niet genoeg, want zij moesten gaan getuigen van Zijn opstanding. Daarom zegt Jezus tot Zijn discipelen: "In deze nacht zult gij allen aan mij geërgerd worden", en beroept Zich op de Schriftuur - wat in Zacharia staat -: "Ik zal de Herder slaan, en de schapen zullen verstrooid worden."

Wat zeggen de discipelen dan? Zeggen ze: "Oh, Heere! vreselijk, zullen wij dat óók nog doen?" Néén, helemaal niet! Petrus, één van de vurigsten, treedt op de voorgrond en zegt: "Al werden zij ook allen aan U geërgerd (wat zij doen, moeten zij weten, maar, als het persoonlijk over mij gaat:) ik zal nimmermeer geërgerd worden."

Nu is het voor Petrus nog eens nodig, dat de Koning daar met nadruk op terugkomt, zeggende: "Voorwaar, Ik zeg u, dat heden in deze nacht, eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, gij Mij driemaal zult verloochenen."

Waren die dingen nodig, dat zij Jezus verlieten en Petrus Hem verloochende? Ja, want zij hadden grondig nodig, genade als genade te kennen, want zij moesten de fundamentstenen worden, waarop heel de Nieuw-Testamentische kerk gebouwd zou worden. Nu mocht er bij hen niet blijven zitten van enige deugd, voortreffelijkheid of goed werk of wat er bij Petrus was, van: "Wat zij doen, moeten zij weten, maar dat doe ik niet."

Petrus was ook een mens uit Adam gesproten, verdorven van zijn hoofd tot zijn voeten; er zat geen goed in. En bij Mozes en Jozua evenmin, bij mij en u ook niet. Alle goed moet vloeien uit Gods genade. Immers, wij spreken niet over enige burgerlijke deugd, uit kracht van opvoeding, wij hebben het over wat uit de genade vloeit. Daartoe moeten wij uitgeledigd, ontgrond, en ontbloot worden, uit en te na, zodat er niets meer blijft zitten, opdat wij daaruit bekwaam zijn voor God en voor Zijn dienst. Anders zijn wij het niet.

Petrus geloofde er niets van, want zó na kende hij zichzelf toch wel (!), en Jezus Christus had toch de hoogste en eerste plaats bij hem. Maar wat gebeurt er nu? Hij gaat met Johannes mee, en komt als in het hol van de leeuw terecht, in Kajafas' hof. Daar zegt iemand tegen hem: "Gij waart toch ook met Hem?" Maar Petrus verloochende Hem, zeggende: Ik ken Hem niet, en ik weet niet wat gij zegt." Kort daarna nummer twee: "Ook gij zijt van die." Maar Petrus loochende het wederom. Ten laatste wordt er gezegd: "Ook deze was met Hem, want ook uw spraak maakt u openbaar." Toen begon hij zich te vervloeken en te zweren: "Ik ken de Mens niet." En dan gebeurt er nog wát. Terwijl Jezus daar als voor de rechter staat, keert Hij Zich om en kijkt Petrus alleen maar aan, alsof Hij wil zeggen: "Nu, Petrus, wat heb Ik u gezegd?" Dan kan Petrus het niet langer harden. Wij lezen: "Naar buiten gaande, weende hij bitterlijk." Daar heeft Petrus nog het laatste moeten afleggen van deugd wat hij bij zich had, er schoot bij hem niets meer over. De anderen hebben Jezus eveneens verlaten, ook bij hen schoot er niets meer over. Als, ja àls er nu van hen nog iets terecht kwam, dan zou het alleen grondeloze liefde en ontferming zijn. Zó wil Hij hen uitledigen en uitzetten, opdat genade als genade openbaar komt en blijkt. Want er staat: "Al Uw werken, HEERE zullen U loven, en Uw gunstgenoten (daartoe bearbeid) zullen U zegenen."

Daarom blijft er bij Mozes ook niets zitten, àlles gaat er aan. Daar staat hij, de schoenen van de voeten: alle waarde verloren, ongeschikt tot alles. Maar nu is hij een onderwerp waar de Engel des verbonds mee kan gaan handelen. Want er staat toch: "Gij hoort het gebed." En in Egypte zaten er die in hun ellende tot God riepen. Nu ging hun gebed, naar het hun toeleek, niet hoger dan de zolderbalken. Doch hoewel hun dat zo toescheen, gold nochtans dat Hij het gebed hoort, dat:

Hij nabij de ziel is, die tot Hem zucht;
(en dat) Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlucht;
Dat ongeveinsd, in 't midden der ellenden,
zich naar Gods troon met zijn gebeên blijft wenden;
Hij geeft de wens van allen, die Hem vrezen;
hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.

Dat is toch Zijn Woord. Dat wil God openbaar gaan brengen. Er zaten er te zuchten, te tobben, te bidden, bij hen was het al zo làng biddag. Ja ze hadden hun ogen op God geslagen. Dáár zal de hel zijn rol wel hebben laten aflopen: "Bid maar, zucht de straatstenen maar uit de grond; God hoort je tòch niet!"

En nu, terwijl satan daar zo raast en in de weer is, is God bezig om Mozes te bewerken en helemaal als een onderwerp te schikken, opdat hij een instrument zou zijn geheel tot Zijn dienst, om, wat Hij gesproken had tot Abraham, Izak en Jakob te gaan bevestigen, en dat volk te redden uit zijn gevangenschap en uit de ijzerovens! Is het niet troostrijk? Ja toch?

Merkt nu eens aan: Mozes was eerst een flinke man. Hij gaf zelfs de toon aan, hij sloeg een Egyptenaar dood. Maar nu hij met de schoenen uit voor de Verbondsendel staat, komt hij voor de dag dat hij zich niet eens kan beroemen (terwijl hij aan het hof opgevoed was) om met Farao te kunnen praten. Neen. Daar hij zo'n lage plaats moet innemen -- een hoopje stof in zichzelf, tot alles onbekwaam -- gaat hij nu zelfs zeggen, dat hij niet kan spreken.

Nee, hij was niet best ter tale. Maar God had het alzo bestuurd dat hij zijn opleiding aan het hof gehad had, zodat hij met al de hofmanieren en -gebruiken op de hoogte was, en precies wist, hoe hij voor Farao moest verschijnen. Er komt maar voor de dag wat in hem huist: een verdorven mens; wat God wil, wil hij niet. Nu er niets is waarmede hij zich staande kan houden, moet genade alles dekken.

Mozes heeft dat ook niet kunnen bekijken, maar al zijn bezwaren van niet te kunnen spreken, heeft God weggenomen. Dan moest Aäron, zijn broeder, meegaan, die kon zeer wel spreken, en dan zou God tot Mozes spreken, en dan moest Mozes die woorden leggen in de mond van Aäron, en zegt God: "Ik zal met uw mond en met zijn mond zijn; en Ik zal ulieden leren wat gij doen zult." Wèg dus met alles van Mozes; Gods genade alleen en volkomen alles. Zo heeft God Zelf bij hem weggenomen wat weggenomen moest worden om een onderwerp te zijn. Eerst wilde Mozes zelf, maar als God het van Hem vraagt wil Mozes niet en kan hij niet, opdat, zeggen wij, de genade als genade openbaar zou worden. Nu zien wij dan daaruit zuiver een onderwerp voor God, door Hem gevormd, en wat daardoor dan geschiedde, was doordat God hem had gevormd.

Laat ons daarmede als tot onszelf inkeren. Als wij onszelf ook onbekwaam gevoelen, ook om biddag te houden, om een recht gebed te doen, nu, laat dat dan maar eens goed voor de dag komen. Laat de werkelijkheid hoe wij zijn maar eens openbaar worden, opdat wij ons onder Zijn Majesteit beschikbaar leren stellen. Dan moet God maar met ons doen, want Hij kan ons wel een ware en rechte gestalte geven tot gebed. Hij kan ons wel naar Zijn wil vormen, waarvan staat: "En dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijn wil, Hij ons verhoort."

Wie bidden er dan naar Zijn wil? Immers, diegenen bij wie, wat van henzelf is, er aan gaat. Want anders zitten wij er met alles tussen, dan treedt het "ik" op de voorgrond en hebben wij eerst ons eigen belang op het oog, en daarna die van God en van onze naaste. Maar dat is niet op zijn plaats. Als wij een Gode aangenaam werk doen, dus ook bidden, dan moet het, naar de Wet Gods, niet "ik", maar Gød bedoelen, Hem boven alles liefhebbend en de naaste als onszelf.

Dan zal ons gebed -- ook wat de staat betreft waarin wij zijn, en dat er nog spijs zou zijn om te eten, kleding om aan te trekken en dat wij hier nog zouden hebben tot ons onderhoud, in al onze behoeften -- in de eerste plaats zijn, dat wij het oog op God slaan, daar wij dat nodig hebben, dat Hij ons daartoe zegene met behoud van Zijn eer. Niet eerst "ik", en dan komt God ook nog wat toe! Dat is omgekeerd, maar dat Hij ons in onze behoeften toeschikke met behoud van Zijn eer.

Als wij dat mogen bedoelen, heus, dan zal het ons niet aan het nodig goed ontbreken. Want temeer wij Hem mogen bedoelen, uit ontgronding, ontbloting en uitzetting, dan komt ook voor de dag, dat een koude dronk waters en een droge brok broods door ons verbeurd zijn. En daar wij alles verbeurd hebben, zo is dan wat Zijn hand ons toeschikt Zijn gave, Zijn goedheid, opdat wij reden hebben om, al was het bij een droge brok broods, de Naam Zijner goedheid te eren en te bedanken.

Want aan recht bidden uit vernedering en verootmoediging, daar is ook dankzegging aan vast. Dat is onafscheidelijk aan elkaar verbonden. Wordt Zijn kerk hier genoemd een bedehuis voor alle volkeren, hierboven is het de triomferende kerk, waar zij Hem eeuwiglijk zullen toebrengen alle lof, dankzegging, eer en heerlijkheid.

Laat dat dan voor dit morgenuur genoeg zijn. Geve God, dat wij in het middaguur dan verder over Mozes spreken, hoe hij in nood bad. Dat God het dan daartoe zegene dat wij zouden verstaan, dat het ons welzijn is als God ons ontnemt waarop wij steun en betrouwen hebben buiten Hem, tot Zelfs van onze beste verrichtingen en beste werken, zelfs als wij steunen op ons eigen bidden.

Dat Hij dat ons dan ontneme en dat Hij ons Zelf vorme op de rechte wijze, opdat wij mogen zijn naar Zijn wil.

Gedenke Hij ons daartoe om Zijns verbonds wil. Amen.

Slotzang.

Psalm 147: 6

De HEER betoont Zijn welbehagen
Aan hen die need'rig naar Hem vragen, ...

Zegen.

Gaat voorts heen in vrede, en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders, en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes, zij en blijve met u allen. Amen